

SOM1016

Kerkhof noordzijde St. Jan

Historische gegevens en beschrijving

Tot het midden van de 14^e eeuw, het moment van de voltooiing van de tweede stadsmuur, lag het terrein ten noorden van de St. Jan buiten de stad. Het kerkhof werd begrensd door de immunitetsmuur. Ten noorden hiervan bevonden zich percelen van bebouwing langs de Hinthamerstraat. Deze bebouwing blijkt uit archeologisch onderzoek terug te gaan eind 12^e begin 13^e eeuw, vrijwel tegelijk met het ontstaan van de stad 's-Hertogenbosch. Het karakter van de vroegste bebouwing lijkt agrarisch te zijn, vermoedelijk hebben zich hier boeren in de veilige nabijheid van de stad gevestigd. Het betreft hier eenvoudige houten huizen.

In deze vroege periode is er nog geen sprake van de bouw van de St. Jan. Het is waarschijnlijk dat pas rond het tweede kwart de 13^e eeuw is begonnen met de Romaanse voorganger van de St. Jan. Al vrij snel vindt er een verstening van de huizen plaats. In de 14^e eeuw worden op het terrein grote stenen huizen gebouwd die voorzien waren van eerdere verdiepingen.

In het jaar 1419 vindt er een catastrofe plaats. Aan de oostzijde van de Hinthamerstraat ontstaat een brand die uitgroeit tot een enorme stadsbrand. Langs de Hinthamerstraat worden de meeste huizen door de brand vernietigd, zelfs de St. Jan loopt schade op. De brand biedt de mogelijkheid om het terrein van het kerkhof aan de noordzijde uit te breiden. De restanten van de huizen worden gesloopt en het terrein wordt in de loop der eeuwen als kerkhof in gebruik genomen. Aanvankelijk wordt er op het terrein maar beperkt begraven, vanaf de tweede helft van de 18^e eeuw, maar vooral in de eerste helft van de 19^e eeuw wordt het kerkhof zeer intensief gebruikt. Uit historisch onderzoek is gebleken dat dit deel van het kerkhof werd gebruikt om de armen te begraven. Na 1858 is het kerkhof buiten gebruik.

Het archeologisch belang

Uit het archeologisch onderzoek voorafgaand aan de bouw van de bouwloods is gebleken dat de resten van de middeleeuwse bebouwing langs de Hinthamerstraat uitstekend geconserveerd aanwezig zijn onder het kerkhof. Aantasting van latere begravingen in de bewoningsresten heeft nauwelijks plaats gevonden. Uit het onderzoek uit 1984 is gebleken dat het terrein informatie bevat van de vroegste agrarische houten bebouwing uit de beginperiode van de stad tot de grote stenen woonhuizen uit de 14^e eeuw. De einddatum van 1419 geeft een goed inzicht in de techniek van de woningbouw tot dat moment en een inzicht in de materiële cultuur tot 1419.

De begravingen geven zeer veel informatie over de gezondheidstoestand van de lagere sociale klasse van 's-Hertogenbosch vooral in de eerste helft van de 19^e eeuw.